

VENDIM
Nr. 45, datë 23.7.2012

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Xhezair Zaganjori	Anëtar i	“	“
Petrit Pllaçi	Anëtar i	“	“
Vitore Tusha	Anëtare e	“	“
Sokol Berberi	Anëtar i	“	“
Admir Thanza	Anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	Anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	Anëtar i	“	“
Vladimir Kristo	Anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datë 12.4.2012, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 9 Akti, që i përket:

KËRKUES: Fatmir Zyka, përfaqësuar nga avokat Prel Martini, me deklaratë.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, i vendimit nr. 275, datë 21.11.2005, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier; i vendimit nr. 290, datë 27.11.2007, të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe i vendimit nr. 00-2009-383 (675), datë 26.11.2009, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 22, 28, 31/a/c/d, 33/1, 42/1/2 dhe 43 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes, Vladimir Kristo, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi është akuzuar për veprën penale të vrasjes me paramendim për gjakmarrje, të parashikuar nga neni 78/2 i Kodit Penal (KP) dhe për veprën penale të mbajtjes pa leje të armëve luftarake, të parashikuar nga neni 278/2 i KP-së. Gjatë fazës së hetimeve paraprake është kryer akti i ekspertimit psikiatro-ligjor nr. 27, datë 15.03.2005, i cili ka përcaktuar se kërkuesi nuk është i përgjegjshëm kundrejt ligjit për veprën penale të kryer.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier, gjatë gjykimit, ka kryer një akt të ri ekspertimi psikiatro-ligjor nr.135, datë 02.11.2005, i cili ka përcaktuar se kërkuesi është i përgjegjshëm kundrejt ligjit për veprën penale të kryer, arsye për të cilën, me vendim nr.275, datë 21.11.2005, gjykata ka vendosur deklarin fajtore të kërkuesit për veprën penale të vrasjes me paramendim për gjakmarrje, të parashikuar nga neni 78/2, 50/ç/i dhe 17/2 të KP-së dhe të mbajtjes pa leje të armëve luftarake të parashikuar nga neni 278/2, 50/ç dhe 17/2 të KP-së. Në aplikim të nenit 55/1/2 të KP-së ka vendosur, përfundimisht, dënimin e tij me 24 vjet burgim.

3. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendim të ndërmjetëm të datës 03.02.2006, ka pranuar fillimisht kërkesën për një akt ekspertimi të ri, por duke qenë se kërkuesi ka deklaruar se ai dhe familja e tij nuk janë në gjendje ekonomike të parapagujnë ekspertët, me vendim të ndërmjetëm të datës 13.11.2007, bazuar në nenin 485/1 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), ka revokuar aktin e ri ekspertimit. Në këtë mënyrë, Gjykata e Apelit Vlorë me vendimin nr.174, datë 21.03.2008, ka vendosur lënie në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier për pjesën që ka deklaruar fajtore kërkuesin për kryerjen e veprës penale të vrasjes me paramendim, të parashikuar nga neni 78/2 i KP-së dhe të mbajtjes pa leje të armëve luftarake të parashikuar nga neni 278/2 i KP-së dhe ndryshimin e vendimit në pjesën e dhënies së një dënimi të vetëm, në zbatim të nenit 55 të KP-së, duke e dënuar atë me 22 vjet burgim.

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, me vendimin nr. 00-2009-383 (675), datë 26.11.2009, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi, pasi ai nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 432 i KPP-së.

II

5. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke pretenduar shfuqizimin e vendimeve objekt kërkese, pasi këto vendime i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtimet e mëposhtme:

5.1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier dhe ajo e Apelit Vlorë nuk kanë respektuar nenet 28/1 dhe 31/d të Kushtetutës pasi:

5.1.1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier nuk ka pranuar kërkesën e kërkuesit për riekspertim të ri, në një kohë kur dy ekspertimet e para kanë qenë diametralisht të kundërta.

5.1.2. Gjykata e Apelit Vlorë, në mënyrë të gabuar, e ka mbështetur vendimin për revokimin e riekspertimit të ri psikiatriko-ligjor në nenin 485 të KPP-së, pasi ky nen, në rast të parapagimit të shpenzimeve të procesit gjyqësor, u referohet palëve private dhe jo të pandehurit.

5.2. Gjykata e Apelit Vlorë nuk ka respektuar nenet 22, 31/a dhe 33/1 të Kushtetutës, pasi në seancën e datës 23.10.2007, gjatë së cilës kanë bërë betimin dhe kanë marrë detyrën ekspertët, ka zhvilluar seancë gjyqësore në mungesë të kërkuesit dhe të avokates së tij, duke i caktuar kërkuesit mbrojtës kryesisht.

5.3. Gjykata e Lartë nuk ka respektuar nenet 42 dhe 43 të Kushtetutës, pasi ajo nuk ka zhvilluar një gjykim publik, por në Dhomë Këshillimi, duke i mohuar kështu kërkuesit të drejtën e një gjykimi publik dhe atë të ankimit.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me pretendimin për cenimin e neneve 28/1 dhe 31/d të Kushtetutës

6. Gjykata thekson, paraprakisht, se ajo i vlerëson pretendimet e kërkuesit në drejtim të standardeve që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor dhe, në kontekstin e çështjes në shqyrtim, vëren se pretendimet e kërkuesit, ndonëse u referohen neneve 28/1 dhe 31/d të Kushtetutës, si aspekte të rëndësishme të një procesi të rregullt ligjor në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, ato kanë të bëjnë në thelb me kërkesat e tij për kryerjen e një aktekspertimi të ri, gjatë gjykimit të çështjes në shkallë të parë dhe në apel, për shkak të përfundimeve diametralisht të kundërta të dy aktekspertimeve të para. Në këtë këndvështrim, kërkuesi nuk e vë në dyshim, në asnjë rast, kryerjen prej tij të veprës penale për të cilën akuzohet, por ai pretendon se është i papërgjegjshëm për veprën e kryer për shkak të gjendjes së tij psikike. Për këto arsye, Gjykata çmon të arsyeshme të analizojë, fillimisht, vlerën e aktit të ekspertimit dhe mënyrën e vlerësimit të tij në procesin gjyqësor, në drejtim të juridiksionit kushtetues.

7. Gjykata vëren se akti i ekspertimit është një provë shkencore që, edhe pse mbart në vetvete shumë avantazhe, për gjykatën do të mbetet një provë si të gjitha llojet e tjera të provave që do të marrë vlerën dhe fuqinë e saj provuese vetëm mbasi gjykatat e juridiksionit të zakonshëm e çmojnë atë. Çmuarja e provës, pra dhe i asaj me ekspert, bëhet duke nxjerrë vlerën e saj provuese në koherencë me provat e tjera të procesit gjyqësor. Në këtë aspekt, Gjykata vlerëson se mendimet e ekspertit përbëjnë vetëm një këshillë për gjykatat, të cilat nuk janë aspak të detyruara që të pranojnë *a priori* këto mendime, përveçse kur i bindin. Fakti se eksperti ofron mendime të specializuara për gjykatën në një fushë jojuridike, bën që mendimi i ekspertit të tërheqë vëmendje më të madhe në momentin e çmuarjes së tij nga ana e gjykatave të zakonshme dhe se këto të fundit duhet të argumentojnë me hollësi mendimin e kundërt. Nëse ato nuk pranojnë mendimin e ekspertit duhet të paraqesin argumente bindëse, por kjo nuk do të thotë se gjykatat duhet të pajtohen gjithmonë me konkluzionet e ekspertëve. Pra, gjykatat, përfundimet e nxjerra nga ekspertët, i shqyrtojnë në kontekstin e të gjitha rrethanave të tjera të çështjes, duke analizuar, ndër të tjera, veprimet dhe sjelljet e të pandehurit (kërkuesit), sidomos kur bëhet fjalë për aktet e ekspertimit psikiatriko-ligjor.

8. Duke u nisur nga këto vlerësime, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuesit në lidhje me aktin e ekspertimit të ri, të kërkuar gjatë gjykimit në shkallë të parë, ka të bëjë në thelb me vlerësimin e provave dhe çmuarjen e tyre nga ana e gjykatës, pra me themelin e çështjes që ka pasur për gjykim kjo gjykatë. Gjykata ka tashmë një qëndrim të konsoliduar sipas të cilit interpretimi i ligjit material e procedural, zbatimi i tij në çështjet konkrete, çmuarja e provave, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë

juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit dhe të çmuarjes së provave për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 31, datë 5.7.2011; nr.22, datë 22.7.2009 dhe nr.14, datë 03.6.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Gjykata, gjithashtu, vëren se ndonëse Gjykata e Apelit Vlorë, sikurse parashtrohet dhe kërkuesi, ka gabuar kur e ka mbështetur vendimin për revokimin e aktit të riekspertimit në nenin 485/1 të KPP-së, ajo, ndryshe nga sa pretendon kërkuesi, ka analizuar dhe arsyetuar në vendim të gjitha rrethanat e çështjes, sjelljet e të pandehurit, provat e paraqitura nga palët dhe u ka dhënë përgjigje pretendimeve të paraqitura duke parashtuar në vendim argumentet për rrëzimin e tyre.

10. Në këtë këndvështrim, për sa u përket shkeljeve procedurale, Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se gjatë procesit gjyqësor që zhvillohet në të gjitha shkallët e gjykimit, mund të konstatohen shkelje të ndryshme, por jo çdo shkelje e ligjit mund të cenojë parimet e procesit të rregullt ligjor në këndvështrimin kushtetues. Gjykata Kushtetuese, në praktikën e saj, ka pohuar se: *“Jo çdo shkelje e rregullave procedurale e bën procesin të parregullt në aspektin e shkeljes së të drejtave kushtetuese, për të investuar Gjykatën Kushtetuese për zgjidhjen e tyre sa herë shfaqet prezenca e shkeljes së normave procedurale”* dhe se *“ndikim të drejtpërdrejtë në një proces ligjor kanë ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të individit dhe çdo të drejtë tjetër të njohur me Kushtetutë dhe me ligj (...). Detyra e kësaj Gjykate është të vlerësojë nëse procesi si i tërë, duke përfshirë edhe mënyrën e marrjes së provave, ka qenë i drejtë”* (*shih vendimet nr. 7, datë 28.02.2000; nr. 25, datë 28.10.2005; nr. 40, datë 22.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Për pasojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenim të neneve 28/1 dhe 31/d të Kushtetutës, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, është i pabazuar.

B. Lidhur me pretendimin për cenimin e neneve 31/a dhe 33 të Kushtetutës

11. Kërkuesi ka parashtuar se i janë cenuar të drejtat e parashikuara nga nenet 31/a dhe 33 të Kushtetutës, pasi Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë nuk ka marrë masat që ai të jetë i pranishëm në të gjitha seancat gjyqësore, duke zhvilluar seancën e datës 23.10.2007, gjatë së cilës kanë bërë betimin dhe kanë marrë detyrën ekspertët, në mungesë të kërkuesit dhe të avokates së tij, dhe, rrjedhimisht, i ka caktuar atij mbrojtës kryesisht. Në këtë mënyrë ai nuk ka arritur të shprehej nëse ishte dakord me ekspertët si dhe t'u bënte atyre pyetje.

12. Gjykata rithekson se, në kuptim të nenit 131/f dhe 134/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, kërkuesi mund t'i drejtohet kësaj Gjykate për pretendime që kanë lidhje me cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave. Juridiksioni kushtetues për shkeljen e të drejtave themelore për një proces të rregullt ligjor bëhet i mundur kur kërkuesi shteron mjetet juridike të ankimit në gjykatat e zakonshme. Shterimi i mjeteve juridike, në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, kërkon që individi të shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për rivendosjen e të drejtave të pretenduara (*shih vendimet nr. 1, datë 25.1.2010; nr. 36 datë 10.11.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Shterimi i mjeteve juridike përbën kusht paraprak që duhet të përmbushet nga kërkuesi, përpara se t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese. Ky rregull nënkupton jo vetëm që kërkuesi t'u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t'i ketë paraqitur më parë në këto instanca të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimet nr. 6, datë 4.3.2010; nr.32, datë 28.12.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Nga rrethanat e çështjes konkrete Gjykata konstaton se kërkuesi, apo mbrojtësi i tij, nuk ka parashtuar pretendimin për cenim të neneve 31/a dhe 33 të Kushtetutës në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë.

15. Në vështrim të standardeve të mësipërme kushtetuese, si dhe të rrethanave të çështjes konkrete, Gjykata vlerëson se kërkuesi nuk ka shteruar mjetet juridike në kuptim të nenit 131/f të Kushtetutës, për rrjedhojë, nuk mund të vërë në lëvizje gjykimin kushtetues lidhur me këtë pretendim.

C. Lidhur me pretendimin për cenimin e neneve 42 dhe 43 të Kushtetutës

16. Kërkuesi pretendon gjithashtu se gjykimi i çështjes në Gjykatën e Lartë, në Dhomë Këshillimi, i ka mohuar atij të drejtën e një gjykimi publik dhe të drejtën e ankimit.

17. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se verifikimi nëse rekursi i plotëson ose jo kushtet

për shqyrtim, është atribut i Dhomës së Këshillimit dhe jo i seancës gjyqësore dhe se veprimtaria seleksionuese e Dhomës së Këshillimit nuk është një shkelje e së drejtës së palëve për t'iu drejtuar gjykatës apo të asaj për një gjykim publik, por është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj (shih vendimet nr.4, datë 25.2.2009; nr.5, datë 26.1.2007; nr.8, datë 2.5.2006 të Gjykatës Kushtetuese).

18. Gjykata gjithashtu konstaton se kërkuesi e ka ushtruar lirisht të drejtën e ankimit nëpërmjet rekursit në Gjykatën e Lartë. Kolegji Penal i kësaj Gjykate ka vendosur mospranimin e rekursit për mungesë të shkaqeve të parashikuara nga ligji. Në këtë këndvështrim, Gjykata e Lartë ka ushtruar funksionin e saj si gjykatë e ligjit. E drejta e ankimit nuk presupozon që gjykata duhet ta kalojë çështjen në seancë ose të pranojë kërkimet e palëve në çdo rast. Si rrjedhojë, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuetit është i pabazuar.

19. Si përfundim, Gjykata vlerëson se gjatë gjykimit të çështjes në ngarkim të kërkuetit, nuk është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, në vështrim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, pika “f” e 134, pika “g” të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Xhezair Zaganjori, Admir Thanza, Vitore Tusha, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj

Anëtarë kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Petrit Plloçi, Sokol Berberi, Fatmir Hoxha

MENDIM PAKICE

1. Për arsye se nuk ndajmë të njëjtin qëndrim me arsyetimin e shumicës, në lidhje me argumentet e saj për rrëzimin e kërkesës, për sa i takon pretendimit të kërkuetit për revokimin e vendimit për riekspertim nga ana e gjykatës së apelit, çmojmë të rëndësishme të shprehemi me mendim pakice.

2. Shumica, në thelb, në lidhje me këtë pretendim të kërkuetit, ka vlerësuar se “ndonëse Gjykata e Apelit Vlorë, sikurse parashtron dhe kërkuesi, ka gabuar kur e ka mbështetur vendimin për revokimin e aktit të riekspertimit në nenin 485/1 të KPP-së, ajo, ndryshe nga sa pretendon kërkuesi, ka analizuar dhe arsyetuar në vendim të gjitha rrethanat e çështjes, sjelljet e të pandehurit, provat e paraqitura nga palët dhe i ka dhënë përgjigje pretendimeve të paraqitura duke parashtruar në vendim argumentet për rrëzimin e tyre” (shih § 9 të vendimit).

3. Shumica, ka arritur në këtë përfundim pasi ka konstatuar se “... për sa u përket shkeljeve procedurale, Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se gjatë procesit gjyqësor që zhvillohet në të gjitha shkallët e gjykimit, mund të konstatohen shkelje të ndryshme, por jo çdo shkelje e ligjit mund të cenojë parimet e procesit të rregullt ligjor në këndvështrimin kushtetues” (shih § 10 të vendimit).

4. Pakica e konsideron të rëndësishme të ritheksojë, sikurse vlerëson edhe shumica, se “akti i ekspertimit është një provë shkencore që, edhe pse mbart në vetvete shumë avantazhe, për gjykatën do të mbetet një provë si të gjitha llojet e tjera të provave që do të marrë vlerën dhe fuqinë e saj provuese vetëm

mbasi gjykatat e juridiksionit të zakonshëm e çmojnë atë” (shih § 7 të vendimit) dhe se “çmuarja e provave, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit dhe të çmuarjes së provave për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave” (shih § 8 të vendimit). Për këtë arsye, pakica mban të njëjtin qëndrim me shumicën në lidhje me pretendimin e kërkuarit për kryerjen e një akti të ri ekspertimi gjatë gjykimit të çështjes në shkallë të parë.

5. Ndërsa në lidhje me pretendimin e kërkuarit për revokimin e vendimit për riekspertim psikiatriko–ligjor gjatë shqyrtimit të çështjes në apel, pakica ndan një mendim të ndryshëm nga shumica, duke vlerësuar se ky pretendim i kërkuarit është i bazuar dhe i mbështetur në standardet e jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese (Gjykata).

6. Në rastin objekt shqyrtimi, pakica vëren se gjykata e apelit, në ushtrim të kompetencave të saj për çmuarjen dhe vlerësimin e provave të kërkuara nga palët, për shkak të ekzistencës së dy akteve ekspertimi diametralisht të kundërta, ka pranuar fillimisht kërkesën e të pandehurit për kryerjen e një akti ekspertimi të ri. Në një moment të dytë, duke qenë se kërkuari ka deklaruar se ai dhe familja e tij nuk janë në gjendje ekonomike të parapaguajnë ekspertët, me vendim të ndërmjetëm të datës 13.11.2007, Gjykata e Apelit, bazuar në nenin 485/1 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), ka revokuar vendimin për riekspertim, duke vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Shkallës së Parë.

7. Bazuar në parimin *jura novit curia*, Gjykata ka theksuar se ajo mund të vlerësojë vetë nëse pretendimet e ngritura në kërkesë bien në fushën e veprimit të një dispozite të caktuar, që nuk është parashtruar para saj dhe se ajo nuk e konsideron veten të detyruar nga cilësimi që u është bërë fakteve të çështjes nga kërkuari (shih vendimin nr. 27, datë 9.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese). Në këtë kuptim, pakica, pavarësisht nga formulimi i kërkesës, vëren se pretendimet e mësipërme të kërkuarit duhet të trajtohen në këndvështrim të respektimit të parimit të mosdeklarimit fajtor dhe të mosdënimit mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme dhe të parimit të barazisë së armëve, si elemente të rëndësishme të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës.

8. Gjykata e ka analizuar gjerësisht në jurisprudencën e saj respektimin e standardit kushtetues të procesit të rregullt ligjor si në aspektin e provave të marra në mënyrë të paligjshme ashtu dhe në aspektin e barazisë së armëve.

9. Lidhur me parimin e mosdeklarimit fajtor dhe të mosdënimit mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme, të sanksionuar nga neni 32/2 i Kushtetutës, Gjykata në jurisprudencën e saj të konsoliduar ka theksuar se detyra e saj është të vlerësojë nëse procesi i realizuar në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, i shqyrtuar si i tërë, duke përfshirë edhe mënyrën e marrjes së provave, ka qenë i drejtë. Për këtë arsye, të gjitha provat duhet të paraqiten në prani të të akuzuarit, në një seancë publike me qëllim që të realizohet një proces kontradiktor (shih vendimet nr.19, datë 12.6.2003 dhe nr. 19, datë 18.9.2008 të Gjykatës Kushtetuese).

10. Në këtë këndvështrim Gjykata ka vlerësuar, se veçanërisht në procesin penal, barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe lidhur ngushtë me këto, mbrojtja e të pandehurit, e garantuar shprehimisht në nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, përbëjnë në vetvete elementet më të qenësishme e thelbësore të procesit të rregullt ligjor. Synimi kryesor është realizimi i një debati real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon pozitivisht dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata, me objektivitet e paanësi (shih vendimet nr. 19, datë 18.9.2008 dhe nr. 19, datë 12.6.2003 të Gjykatës Kushtetuese). Po ashtu, lidhur me parimin e barazisë së armëve, Gjykata ka theksuar se provat paraqiten dhe marrin vlerën e tyre në debatin gjyqësor, ku secila palë ka mundësi për të paraqitur argumentet e veta në një pozitë jo më pak të favorshme se pala tjetër (shih vendimet nr. 19, datë 18.9.2008 dhe nr. 7, datë 27.4.2005 të Gjykatës Kushtetuese).

11. Duke iu kthyer çështjes konkrete, pakica çmon se revokimi i vendimit për kryerjen e aktit të ekspertimit nga gjykata e apelit, për shkak të pamundësisë ekonomike të kërkuarit për të parapaguar ekspertët, është bërë në shkelje të nenit 485/1 të KPP-së, pasi ky nen, në rast të parapagimit të shpenzimeve të procesit gjyqësor, u referohet palëve private dhe jo të pandehurit (fakt ky, sikurse u përmend më lart, i pakontestuar edhe nga shumica). Pakica vlerëson se gjykata vendos për marrjen e atyre provave që quan të domosdoshme për zgjidhjen e çështjes pavarësisht nëse ato merren me kërkesë të palëve apo kryesisht. Për këtë arsye, akti i

riekspertimit psikiatriko-ligjor, në momentin që është pranuar nga gjykata e apelit duhet të konsiderohet si provë kryesore në gjykim lidhur me përgjegjësinë penale të kërkuesit. Për pasojë, pakica çmon se revokimi i vendimit për kryerjen e aktit të ekspertimit, i bërë në kundërshtim me ligjin procedural, ka cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor të kërkuesit si në lidhje me parimin e (mos) marrjes në mënyrë të ligjshme të provave ashtu edhe në aspektin e parimit të barazisë së armëve, pasi në këtë mënyrë e ka vënë kërkuesin në një pozitë më pak të favorshme se pala tjetër, prokuroria.

12. Duke shkuar më tej, pakica, gjithashtu, vëren se edhe Gjakata e Lartë nuk ka plotësuar apo korrigjuar mangësitë e Gjykatës së Apelit Vlorë në plotësimin e standardeve dhe elementeve të një procesi të rregullt ligjor. Në këtë drejtim, Gjakata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, e aq më tepër i Gjykatës së Lartë. Kur në rekurs janë ngritur pretendime të cilat janë të rëndësishme për verifikimin e kushtetutshmërisë së procesit të zhvilluar në gjykatat e zakonshme, Gjakata e Lartë, bazuar në natyrën e gjyimit kushtetues të kërkesave individuale, si dhe në parimin e subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të investohet në ekzaminimin e tyre dhe të mbajë një qëndrim të shprehur lidhur me to. Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006 dhe nr. 41, datë 29.12.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Si përfundim, pakica vlerëson se vendimi i Gjykatës së Apelit Vlorë dhe vendimi i Gjykatës së Lartë, në lidhje me revokimin e aktit të riekspertimit nga ana e Gjykatës së Apelit, ka cenuar të drejtën e kërkuesit për një proces të rregullt ligjor. Për rrjedhojë, kërkesa e tij, në këtë drejtim, duhej të ishte pranuar.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Petrit Plloçi, Sokol Berberi, Fatmir Hoxha